

Lärohandledning

ADJÖ MUFFIN

En musikteater för barn mellan 5-9 år

Illustration: Clara Waller

Nu vet du mer än vi, Muffin. Nu vet du vad som händer när man dör.

Marsvinet Muffin ser tillbaka på sitt liv. Det har varit ett liv fyllt av äventyr, lurviga små marsvinsbarn, morot, och gurka. Men nu är Muffin gammal och trött. Barnet skriver brev till sin Muffin. *Jag älskar dig så att det gör ont i bröstet. Puss min gris. Gris min puss!* Han vet att när marsvin blir gamla så kan de dö.

Adjö Muffin är en musikteater för barn, som handlar om ett älskat husdjurs död. Ur barnets perspektiv, med humor och värme, ställer föreställningen de stora frågorna om livet.

Här har vi sammanställt ett material för dig som är lärare och ska se Adjö Muffin med din klass. Berättelsen om marsvinet som dör leder ofta till många tankar och frågor hos barnen. Det kan vara bra att planera in tid för att hinna prata efter ni sett föreställningen och kanske även förbereda klassen innan.

FÖRE, UNDER OCH EFTER

För en del barn kan det här vara första gången de ser en teaterföreställning. Ni kan förbereda er genom att prata om vad teater är. Vad gör en skådespelare? Vad finns det för olika delar av en teaterföreställning? Till exempel scenografi (hur scenen är uppbyggd), ljus, musik, kostym och mask. Vad är skillnaden på teater och film? Vad tror ni kommer hända?

Föreställningen handlar om Barnet och marsvinet Muffin. Berättelsen finns också som bilderboken Adjö herr Muffin. Det är Ulf Nilsson som skrivit både boken och pjäsmanuset. Om ni vill kan ni läsa boken innan ni går på föreställningen, eller efteråt. I Scenkonst Sörmlands produktion har vi gjort pjäsen till en musikteater där skådespelarna både sjunger och pratar och musiken framförs av en stråkktrio som spelar violin (fiol), viola (altfiol) och violoncell (cello).

Ni kan också förbereda er genom att prata om eller arbeta kring några av de teman som föreställningen handlar om: livet, döden, kärleken till ett husdjur och att säga adjö. Nedan finns förslag på övningar som kan göras före eller efter föreställningen. Vi har också samlat en litteraturlista med andra böcker som har liknande teman.

Ett bra sätt att börja ett samtal efter föreställningen är att göra en minnesrunda. Alla som vill får säga vad de minns från föreställningen: Hur såg det ut? Hur började det? Vad hände sen? Hur såg skådespelarna ut? Vad hade de på sig? Hur var musiken? Hur var ljuset? Hur slutade det?

Föreställningen ger inga svar och det finns inga rätt eller fel. En teaterpublik, oavsett ålder, har alltid lite olika uppfattningar om vad som hände, hur föreställningen var och vad som var bra eller dåligt, roligt eller tråkigt. Under själva föreställningen vill en del barn kommentera eller prata. Skådespelarna är vana vid det och blir inte störda av lite prat, skratt eller tårar. Däremot är det viktigt att inte störa de andra barnen som tittar. Efter föreställningen stannar ensemblen kvar en liten stund ifall det är någon som vill hälsa eller ställa en fråga.

LIVET

BARNET

Vet du, jag är faktiskt sju år.

Jag ska faktiskt börja skolan snart.

Jag är stor. Snart är jag stor.

MUFFIN

Åh, det är så svårt att alltid glömma.

Jag tror jag har blivit gammal och glömsk.

Kommer ju knappt ihåg vad jag heter ...

Murkla? Mumla? Muffin!

Både Barnet och Muffin är sju år, men Barnets liv har precis börjat och Muffin är gammal. Barnet fantiserar om att börja skolan, resa till olika platser, skaffa barn. Muffin tänker tillbaka på sitt liv och allt som hänt.

ATT PRATA OM

Hur är livet i olika åldrar?

Hur är det att vara ung? Att vara barn?

Hur tror ni det är att vara vuxen? Eller att bli gammal?

ATT GÖRA

■ Rita eller skriv om vad ni vill göra när ni blir stora.

■ Livet i en låda

Läraren samlar olika saker i askar. Det kan vara vardagliga saker som en kam, potatisskalare eller plåster, blandat med minnessaker som vykort, en fin sten eller en leksak. Dela in barnen i smågrupper och låt varje grupp få en ask med saker och ett fotografi på ett djur, en människa, eller en figur.

Låt barnen fantisera om vem personen eller djuret på bilden var med hjälp av sakerna. Hur och var levde den? När föddes den? Hur var den? Vad tyckte den om? Vad tyckte den inte om? Vad hände i livet? Hur dog den?

Berätta sedan för de andra.

MARSVIN OCH ANDRA DJUR

MUFFIN

Tiden går, hjärtat slår.

Munnen mumsar om den får.

Marsvinet kommer från Sydamerika. Första gången människor började ha marsvin som tamdjur var någon gång för mellan 4 500 och 7 000 år sedan. Namnet marsvin kommer från det tyska ordet Meerschweinen som betyder "liten havsgris". De är flockdjur och vill bo tillsammans med ett eller flera andra marsvin. De äter hö, färska grönsaker och dricker vatten. Marsvin blir oftast 5-8 år gamla.

Hur gamla blir olika husdjur?

Hamster	2 - 3 år
Kanin	8 - 12 år
Hund	10 - 15 år
Katt	15 - 20 år
Häst	25 - 30 år
Sköldpadda	50 - 60 år
Papegoja	50 - 90 år

DÖDEN

BARNET

Svartaste, tystaste, natt kring ens bädd.

Men snällaste, lillaste, var inte rädd.

Alla som finns ska dö, sa jag.

Och då kan man ingenting göra.

Inte äta på sin gurka ens. Inte ens gurka!

Hör du? Du bryr dig inte om nånting.

Barnet vet redan i början av pjäsen att Muffin är gammal och ska dö snart, det har Barnets pappa berättat om. En dag när han vaknar är hon död.

ATT PRATA OM

Vad händer när vi dör? Varför dör människor och djur?

Vad skulle hända om vi inte dog?

Hur känns det att dö?

Hur känns det när någon annan dör?

FARVÄL OCH ADJÖ

BARNET

Muffin lämnar ett stort tomrum och en stor saknad.

Men någonstans inom oss är vi alltid tillsammans.

När en människa eller ett djur dör vill vi ta ett sista farväl, till exempel genom en begravningsceremoni.

Begravningar kan se lite olika ut beroende på vem som dött och vilka som håller i begravningen.

I pjäsen begraver Barnet Muffin med hennes favoritsaker och sjunger en psalm.

ATT PRATA OM

Hur gör ni när ni säger hejdå till någon?

Vad är skillnaden på att säga hejdå, adjö och farväl?

Hur lång tid tar det att säga hejdå till eller ta farväl av någon som ska gå till skolan eller jobbet?

Någon som ska åka på semester? Någon som flyttar långt bort? Någon som dör?

Vad är sorg?

Hur känns det i kroppen när ni är ledsna?

Är det någon som varit med på en begravning?

Vad kan hända på en begravning? Vad har begravningsgästerna på sig? Gråter de?

Är det musik eller sång? Läser någon en text? Serveras det till exempel mat eller kaffe?

BARNET

Hon ska ha maskrosor på sin grav.

Maskros var den blomma hon gillade mest.

ATT GÖRA

■ Gör en begravning till ett djur. (Kan vara fortsättning på uppgiften Livet i en låda).

Hitta på en helt egen begravning. Tänk ut vad som ska hända: om det ska vara någon musik, ifall någon ska hålla ett tal eller läsa en text, om ni ska äta något mm. Låt de andra i klassen komma som begravningsgäster.

■ Skriv ett brev eller rita en teckning till någon som du saknar. Det kan vara ett djur eller en människa, någon som dött eller någon som du inte träffar så ofta.

■ I föreställningen undrar barnet vad han ska göra av all sin kärlek om Muffin dör.

Vad tycker ni?

Svensk Marsvinspsalm nr 1

Johan Ramström
text: Ulf Nilsson

D A D A D Em G

Det finns någ - on som tar dig i sin hand som bär dig stil - la till man-del-träd-ens

A D A D G Em A D A

4 land som ger dig mat på en mask-ros - äng som bäd-dar ner dig i sin sva - la

D G D A Bm A⁷ D A D

8 säng. Det är sant och det är visst du ska bäd-das ner till sist. Att få

D Em Bm D Em Em A A D G

13 som-na i frid det pas-sar ett lit-et mar-svin med mju-ka tas - ar Du får mö - ta de små, lil-la

Em G D A D G

18 vän. al - la kom - mer till slut hem i - gen Det är

D A D A D G D

21 sant och det är visst al - la kom - mer de hem till sist.

ATT PRATA OM DÖDEN

Varför vill vi prata med barn om döden?

Döden är ständigt närvarande i våra liv. I tankar, berättelser, händelser och nyheter. Varje år förlorar tusentals barn i Sverige en nära anhörig – en förälder eller ett syskon. Från ungefär 5 års ålder utvecklar vi stegvis en känsla för vad döden är. Vi kan börja föreställa oss att andra människor och djur kan försvinna från oss utan att komma tillbaka, och vi börjar förstå att vi själva inte kommer att leva för evigt. Men samtidigt förblir döden något som kanske aldrig riktigt kan förstås eller förklaras, hur vuxna eller gamla vi än blir.

Vi som har gjort den här föreställningen är inte experter på psykologi eller på döden. Men vi vet att döden och sorgen är en del av livet. För att hantera det svåra och det oförklarliga ägnar vi människor oss åt ceremonier, vi minns, vi pratar och vi gråter. Kanske är det futtigt och otillräckligt ibland när en stor sorg är som starkast. Men att låta döden ta plats genom berättelser eller annan konst kan också ge tröst och göra det oförsonliga överkomligt.

Att gå och titta på en teaterpjäs om döden med sin klass är också ett tillfälle för en ung person att få möta tankar om död och förlust, och att få tillgång till alla sina känslor.

MUFFIN

Där du är, där är inte döden.

Där döden är, där är inte du.

MEDVERKANDE

Produktion - Scenkonst Sörmland

Text - Ulf Nilsson

Förlag - Colombine

Regi & textbearbetning - Kristina Hagström-Ståhl

Musik - Johan Ramström

Scenografi & ljus - Tobias Hagström-Ståhl/Lumination of Sweden

Kostym - Johanna Lovén

Mask - Linda Sandberg

Rekvisitör & turnéledare - Anna Hammar

Pedagogisk dramaturg & lärarhandledning - Sophie Helsing

Sångpedagog - Pia Olby

Illustration - Clara Waller

Skådespelare, Muffin - Ingela Schale Berghagen

Skådespelare, Barnet - Josef Törner

Musiker, Violin - Camilla Arvidsson

Musiker, Viola - Örjan Högberg

Musiker, Cello - Mia Dahlgren

LÄS VIDARE

BÖCKER OM DJUR SOM DÖR

Gro Dahle och Svein Nyhus: **Roy** (6-9 år)

Mikael Engström och Helena Willis: **Frankensteins katt** (6-9 år)

Wolf Erlbruch: **Anden, döden och tulpanen** (6-9 år)

Barbro Lindgren och Kristina Digman: **Dagbok från hönsuset** (alla åldrar)

Jöns Mellgren: **Rufus i underjorden** (3-6 år)

Ulf Nilsson: **Alla döda små djur** (3-6 år)

Ulf Stark och Stina Wirsén: **En stjärna vid namn Ajax** (från 4 år)

Jacqueline Wilson: **Kattmumien** (6-9 år)

BÖCKER OM FÖRÄLDRAR SOM DÖR

Stian Hole: **Annas himmel** (3-6 år)

Riita Jalonen och Kristiina Louhi: **Flickan och kajorna** (från 5 år)

Patty Pajak Zowczaks och Anna Pajak: **Kära döden** (9-12 år)

Mi Tyler och Malin Ahlin: **Mammas liv** (3-6 år)

BÖCKER OM BARN SOM DÖR

Kitty Crowther: **Lilla Döden hälsar på** (3-6 år)

Astrid Lindgren: **Allra käraste system** (från 5 år)

EN BOK OM VAD SOM HÄNDER VID BEGRAVNING

Ulf Nilsson: **Min farfar och lammen** (6-12 år)

(Skriven på uppdrag av Sveriges begravningsbyrå)

OM SORG OCH BARN SORG, FÖR BARN OCH VUXNA

Maria Farm: **Sorgeboken: för dig som har förlorat någon**

BRIS – poddar om sorg (www.bris.se) Sök på *Brispodden*

Rädda barnen (www.raddabarnen.se) Sök på *Så pratar du med ditt barn*

Mickie Gustafsson: **Att förlora en hund**

OM ATT GÅ PÅ TEATER MED BARN

Karin Helander, Camilla Ljungdal: **Att öppna nya världar**

(<http://skolscenen.riksteatern.se/attoppnanyavarldar>)